MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-13 ta' Marzu, 2003

Citazzjoni Numru. 1587/1996/1

Malta Mariculture Limited
versus
Malta Fish Farming Limited

F’din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob il-]las tal-prezz ta’]ut mibjug] lill-konvenuta.

I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà attri`i g]andha tie]u ming]and is-so`jetà konvenuta sbatax-il elf disa’ mija u]amsa u sittin lira (Lm17,965) — daqskemm kienu jiswew sitta u sebg]in miljun, sitt mija u]amsa u sittin elf lira taljani (LIT 76,665,000) — prezz ta’]ut *sparus aurata* frisk mibjug] lill-konvenuta *ex farm*. Billi g]alxejn sej]et lill-konvenuta biex t]allas, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti tikkundannaha t]allas sbatax-il elf disa’ mija u]amsa u sittin lira (Lm17,965) kif imfisser fuq, flimkien ma’ l-ispejje\, fosthom dawk ta’ ittra bonarja tal-11 ta’ Di`embru 1995 u ta’ ittra uffi`jali tas-6 ta’ Frar 1996, u l-img]ax minn dak in-nhar tal-konsenja sa meta jsir il-]las.

Is-so`jetà konvenuta ressqet l-e``ezzjoni illi s-so`jetà attri`i naqset mill-obbligazzjonijiet tag]ha lejha u g]amlitilha danni.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:

Fl-10 t'Awissu 1995 is-so`jetà konvenuta *Malta Fish Farming Limited* ordnat kwantità ta' ]ut ming]and is-so`jetà attri`i; dan huwa ]ut illi s-so`jetà attri`i trabbi f'*fish farm*. Il-konsenja kellha ssir mill-istabbiliment ta' l-attri`i; il-prezz kien g]al konsenja *ex farm* i\da hemm ukoll stipulazzjoni illi tg]id illi "*Malta Mariculture Limited* [is-so`jetà attri`i] *will pay Lm400 towards cost of transport*"[1]. Stipulazzjoni o]ra tg]id illi "*Malta Fish Farming Limited will supply sufficient quantity of ice for harvesting*"[2]. Is-so`jetà konvenuta riedet dan il-]ut biex tesportah lejn l-Italja.

Il-]ut li jitkabbar fil-*fish farms*, meta ji[i biex jinbig], jintefa' f'tankijiet mimlija b'ilma kiesa]]afna li minnufih joqtol il-]ut. L-ilma jitni\\el g]al din it-temperatura billi jintefa' s-sil[fih. Il-]ut mejjet jitqieg]ed imbag]ad f'kaxex bis-sil[mieg]u biex jin\amm f'temperatura baxxa biex ma je]\ienx.

Is-sil[li jitqieg]ed fil-kaxex mal-]ut ikun mag]mul b'mod li jdum ma jdub, biex i\omm it-temperatura tal-]ut baxxa sakemm jitwassal g]as-suq, f'dan il-ka\ fl-Italja. Is-sil[li jintu\a biex ikessa] l-ilma ma hux me]tie[li jkun ta' din il-kwalità billi dak is-sil[ma hemmx g]alfejn idum ma jdub; dak is-sil[, g]alhekk, li jissejja] tal-"*harvesting*", ma hux tajjeb biex jintu\a g]all-"*packaging*" tal-]ut g]ax dan, kif rajna, irid ikun mag]mul b'mod li jdum ma jdub.

Li [ara fil-ka\ tallum kien illi g]all-*packaging* intu\a sil[li ma kienx tajjeb g]al hekk, ma \ammx sa ma l-]ut wasal l-Italja, u l-]ut]\ien. Meta l-awtoritajiet tas-sa]]a taljani raw illi l-]ut kien]\ien, ordnaw illi jintrema u l-konsenja ntilfet. Kien biss il-]ut li kien fis-sil[ ]a\in li ma \ammx, g]ax il-]ut l-ie]or baqa' tajjeb; l-awtoritajiet tas-sa]]a, i\da, riedu illi jinqered il-]ut kollu. Dan il-fatt juri illi l-]tija g]at-telf tal-]ut kienet tas-sil[.

Il-kwistjoni mela hija min kellu jara li jintu\a sil[tajjeb g]all-*packaging* u min g]andu jwie[eb talli ntu\a sil[ ]a\in.

Il-ftehim bejn il-partijiet kien illi s-so`jetà konvenuta kellha tipprovdi "*sufficient quantity of ice for harvesting*". Meta dan is-sil[ li ipprovdiet is-so`jetà konvenuta wasal g]and is-

---

1 *Fol.* 7.

2 *Ibid.*

so`jetà attri`i, din kienet [à bdiet tag]mel *harvesting* u, billi bdiet qabel ma wasal is-sil[li ipprovdiet il-konvenuta, u\at mis-sil[li kellha g]all-*packaging*. Min]abba f'hekk [ara li ma fadlilhiex bi\\ejjed sil[g]all-*packaging*, u\at sil[mill-ie]or, li ma kienx tajjeb g]al dak il-g]an, u [ara dak li rajna, *i.e.* illi l-]ut]\ien sa ma wasal l-Italja.

L-istipulazzjoni illi s-sil[g]all-*harvesting* tipprovdih is-so`jetà konvenuta tfisser, *a contrario sensu*, illi s-sil[ g]all-*packaging* kellha tipprovdih is-so`jetà attri`i. Ma n[iebet ebda prova illi s-so`jetà attri`i kellha tu\a g]all-*harvesting* mis-sil[ li kellha g]all-*packaging* g]ax dak li kellha tipprovdi s-so`jetà konvenuta wasal tard; anzi, xehed Michael Debono, li wassal g]and l-attri`i s-sil[ li kellha tipprovdi l-konvenuta u qal illi s-sil[ wasslu fil-]in miftiehem, i\da sab illi s-so`jetà attri`i kienet [à bdiet il-*harvesting*[3].

Is-so`jetà attri`i trid to]loq argument mill-fatt illi l-bejg] sar *ex works*. Madankollu, l-interpretazzjoni tal-partijiet, kif tixhed l-im[ieba tag]hom, kienet illi l-*packaging* isir, kif fil-fatt sar, mis-so`jetà attri`i. G]alhekk kienet is-so`jetà attri`i li kellha l-obbligazzjoni li l-*packaging* tag]mlu kif kellu jsir, u tu\a s-sil[li suppost intu\a, aktar u aktar meta kienet taf — kif xehed Neil Butler, imressaq biex jixhed mis-so`jetà attri`i — illi l-]ut x'aktarx jasal l-Italja qrib il-15 t'Awissu, meta tkun festa ta' Santa Marija, u g]alhekk idum xi ftit i\jed biex ikun e\aminat mill-awtoritajiet tas-sa]]a taljani[4]. Barra minn hekk, Butler stess jammetti illi s-so`jetà attri`i baqg]et responsabbli sa ma l-]ut tg]abba fil-*container*[5], *i.e.* wara li kien sar il-*packaging* fis-sil[.

Is-so`jetà attri`i tg]id ukoll, kif jidher mix-xhieda ta' Stephen Mifsud, *managing director* tag]ha, illi ma hemmx distinzjoni bejn sil[u\at g]all-*harvesting* u dak u\at g]all-*packaging*[6]. Dan i\da ma hux e\att, g]ax is-so`jetà attri`i stess stipulat illi s-so`jetà konvenuta kellha tipprovdi s-sil[ spe`ifikament g]all-*harvesting*; jekk, kif ig]id Mifsud, ma hemmx differenza bejn sil[u ie]or, g]ala l-ftehim jispe`ifika illi s-sil[ li kellha tipprovdi s-so`jetà konvenuta kien g]all-*harvesting*?

---

3 Ara x-xhieda ta' Michael Debono fis-seduta tas-16 t'April 1999, *fol.* 73.

4 Ara l-*affidavit* ma]luf minn Neil Butler fil-25 ta' Marzu 1996, *foll.* 146 *et seq.*

5 *Ibid. fol.* 147.

6 Ara x-xhieda ta' Stephen Mifsud fis-seduta tat-23 ta' Novembru 2000, *fol.* 174.

Il-qorti g]alhekk hija tal-fehma illi s-so`jetà attri`i naqset mill-obbligazzjonijiet tag]ha lejn is-so`jetà konvenuta illi l-*packaging* tal-]ut mibjug] isir kif kellu jsir. Min]abba f'dan in-nuqqas, il-]ut ]\ien u g]alhekk is-so`jetà attri`i naqset milli tikkonsenja dak li kellha tikkonsenja. Billi *inadimplenti non est adimplendum*, ma tistax titlob il-prezz tal-]a[a mibjug]a.
G]al din ir-ra[uni il-qorti taqta' l-kaw\a billi tilqa' l-e``ezzjoni tas-so`jetà konvenuta u ti`]ad it-talbiet tas-so`jetà attri`i. L-ispejje\ tal-kaw\a g]andha t]allashom is-so`jetà attri`i.

--------------------------------TMIEM--------------------------------